

Examensarbete i Idrott och Hälsa
15 högskolepoäng, avancerad nivå

Samma vatten?

En kvalitativ studie om idrottslärare i årskurs 7-9, bedriver en likvärdig sim-och livräddningsundervisning och om en progression- och nivåanpassning skulle vara ett hjälpmedel för läraren.

Same water?

A qualitative study if sports teachers in grades 7-9, conducts an equivalent swimming and life-saving teaching and whether a progression and level adjustment would be an aid to the teacher.

Lisa Grönlund

Ämneslärarexamen, 270 hp
Datum för slutseminarium (2020-01-13)

Examinator: Tomas Peterson
Handledare: Marie Larneby

Förord

Att skriva denna uppsats har varit en lärorik resa, jag har lärt mig oerhört mycket på kort tid. Det har varit en utmaning, där jag vissa dagar mera har stått stilla medan andra dagar har jag simmat mina snabbaste lopp. Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Marie Larneby, tack för all hjälp, positiva ord och formativ feedback samt intressanta diskussioner. Tack för att du trodde på mitt arbete!

Vill även framföra mitt varma tack till alla lärare som ställt upp på mina intervjuer och gett mig ett bra underlag samt intressanta samtal och tankar.

2020-01-08

/ Lisa Grönlund

Abstract

Syftet med studien är att undersöka hur lärare i ämnet idrott och hälsa bedriver simundervisning och livräddningsundervisning. Vidare är syftet att undersöka hur lärare ställer sig till en tydligare progression och nivåanpassning inom simning och livräddning för grundskolans årskurs 7-9. Teorin baserades på Göran Lindes (2012) läroplansteori med de tre arenorna, formuleringsarenan, transformeringsarenan och realiseringsarenan. Jag använder även Bernstein (2000) begrepp om svag och stark klassificering som också tillhör läroplansteorin. Studien baseras på en kvalitativ undersökning där jag intervjuade sex stycken idrottslärare verksamma på högstadiet, tre stycken manliga och tre stycken kvinnliga. Det var ett geografiskt och socioekonomiskt spann mellan skolorna där dessa lärare arbetade. Resultatet från studien visar att lärarna bedriver sim-och livräddningsundervisning på olika sätt. Fyra stycken av lärarna tar hjälp av simklubbar eller andra aktörer för att bedriva simundervisningen. Två av lärarna bedrev sin simundervisning själva. Alla lärare hanterade livräddningsundervisningen själva. Resultatet visar även att lärarna lägger in en ytterligare bedömning för simningen i ett annat kunskapskrav som har med rörelse att göra. De flesta lärarna skulle vilja se ett tydligare innehåll i livräddningen. Några lärare skulle även vilja se en längre simsträcka, samt att några skulle vilja att simningen hade samma betygssystem som de andra kunskapskraven inom idrott-och hälsa.

Nyckelord: grundskola, idrott-och hälsa, livräddning, läroplan, simklubb, simning

Innehållsförteckning

Inledning.....	5
Syfte och frågeställningar.....	7
Teoretiska perspektiv.....	8
Tidigare forskning	11
Innebörden av simkunnighet	11
Livräddning	12
Simning en färdighet?.....	13
Lärarnas ansvar för sim-och livräddningsundervisningen i skolan.....	14
Läroplan.....	15
Kunskap.....	15
Lgr11	16
Sammanfattning.....	17
Metod.....	18
Urval	18
Genomförande	20
Forskningsetiska resonemang.....	21
Bearbetning och analysförfarande.....	22
Reliabilitet och validitet	22
Studiens generaliserbarhet.....	23
Sammanfattning.....	23
Resultat och analys	24
Sim-och livräddningsundervisningen Lgr69, Lg80 och Lgr11	24
Simning sett ur lärares synvinkel	26
Livräddning	29
Bedömning	31
Progression och nivåanpassning inom simning och livräddning	33
Simning sett ur en läroplansdiskussion	34
Sammanfattning.....	35
Slutsats och diskussion	36
Simning.....	36
Andra aktörer.....	37
Livräddning	38
Progression och nivåanpassning inom simning och livräddning	39

Kunskapskravet rörelse	40
Simning som träningsform	40
En tydligare läroplan?.....	41
Metodval.....	41
Slutord	42
Referenser.....	44
Bilaga 1.....	49
Bilaga 2.....	50

Inledning

Under utbildningen till ämneslärare för årskurs 7-9 på Malmö universitet har jag blivit allt mer intresserad av läroplaner och den kunskap som ska läras ut. Läroplanernas utveckling beror till stor del på vad samhället tycker är viktigt för dagens människa att lära sig (Linde, 2012). Eftersom jag har lång erfarenhet av att ha arbetat som instruktör i simskola och som simtränare, har jag valt att undersöka hur lärare inom idrott och hälsa årskurs 7-9 bedriver sim-och livräddningsundervisning och om en mer styrd läroplan i detta fall inom simning skulle vara något som lärarna gynnas av. Detta ligger även till grund för Skolverkets förslag till de reviderade kursplanerna (Skolverket, 2019b). I dagens läroplan står i kunskapskravet ”Eleven kan även simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge.”, det står också ”Dessutom kan eleven hantera nödsituationer vid vatten med alternativa hjälpredskap under olika årstider.” (Skolverket, 2011b, kapitel 4, stycke 1 och 4). Nyligen kom beskedet att Sverige nu ligger högre i Pisaundersökningen, vad gäller kunskaper inom matematik, naturvetenskap och läsförståelse men lägre i likvärdigheten, jämfört med tidigare års undersökningar (Skolverket, 2019a). Likvärdigheten är också av intresse för min studie fast då för idrottsämnet, min avsikt med detta examensarbete är att få en inblick i hur likvärdigt idrottslärare bedriver simundervisning.

Min tidigare studie på grundnivå (Grönlund, 2019) som var en litteraturöversikt, undersökte om det bedrevs en likvärdig simundervisning i skolan för årskurs 7-9. Slutresultatet av den studien visade att så ej var fallet. Det som framkom var bland annat att det ibland gjordes en bedömning som inriktade sig på teknikkraV och längre distanser för att få betyget A. Det framkom vidare att det ser olika ut på olika platser, i de södra och västra delarna av Europa, bedrivs oftast simundervisningen utifrån privata aktörer och föreningar (Sjöden, 2016).

I detta examensarbete ska jag undersöka hur idrottslärare bedriver sim-och livräddningsundervisning och om tydligare progression och nivåanpassning skulle vara en hjälp, samt om de ser ett behov av ändring av kunskapskraven. Min tidigare studie (Grönlund, 2019) visade att i Danmark och Norge har lärare tillgång till stödmaterial och förslag på aktiviteter för att underlätta sim-och livräddningsundervisningen (Børne-

og Undervisningsministeriet 2019; Utdanningsdirektoratet, 2015).

Idrottsämnet har genom åren gått igenom en förändring från att vara ett praktiskt ämne till att idag vara ett ämne innehållande både teoretisk och praktisk kunskap (Skolinspektionen, 2010). Det är intressant att undersöka hur idrottslärare lägger upp simundervisningen och livräddningen och hur stor del som läggs på de praktiska respektive teoretiska delarna.

Det som visades i min tidigare studie (Grönlund, 2019) är att Svenska livräddningssällskapet och Svenska Simförbundet, har tolkat Lgr11 och båda menar att alla simsätten ska läras ut och har gjort beskrivningar av vad som ska ingå i sim-och livräddningsundervisningen i skolan. De förklarar även grundläggande teknik för simsätten (Svenska Simförbundet, 2016; Svenska Livräddningssällskapet, 2017). Livräddningsförbundet inkluderar även ett livräddningstest.

I rapporten Didaktiskt hjälpmedel i GIH: s simundervisning (2010) skriven av Eva-Kraepelien-Strid diskuterar hon hur simundervisningen på GIH och i den allmänna skolan fungerar. Hon tog fram ett material som visade hur korrekt simteknik ska utföras för bröstsim och crawl, vilket skulle kunna användas både för lärarstudenter och aktiva lärare. Resultatet i hennes rapport visade att det skulle kunna vara ett bra hjälpmedel.

Ämnet för examensarbetet är relevant eftersom det relateras till läroplaner och ämnesområdet är viktigt för min kommande profession. Det kan även vara av betydelse för studenter samt lärare på lärarutbildningen.

Syfte och frågeställningar

Syftet med examensarbetet är att undersöka hur lärare i ämnet idrott och hälsa bedriver sim-och livräddningsundervisning. Vidare är syftet att undersöka hur lärare ställer sig till en tydligare progression och nivåanpassning inom simning och livräddning för grundskolans årskurs 7-9.

Frågeställningar

1. Vilka moment undervisar lärare i idrott-och hälsa om inom simning och livräddning för årskurs 7-9?
2. Hur skulle en tydligare progression och nivåanpassning för årskurserna 7-9 påverka sim-och livräddningsundervisningen i skolan för lärarna?

Teoretiska perspektiv

För detta examensarbete kommer jag använda mig av teori och begrepp för att analysera intervjuerna och resultatet jag fått fram. Jag har valt en läroplansteoretisk ansats, där jag använder mig av Göran Lindes (2012) läroplansteori med arenorna formuleringsarenan, transformeringsarenan och realiseringsarenan. Även Basil Bernsteins (2000) begrepp om svag och stark klassifikation och inramning kommer att användas.

Läroplansteori handlar övergripande om vilken kunskap man vill att dagens elever ska lära sig i skolan och vilka kompetenser som anses viktiga i dagens samhälle. Det handlar även om hur läraren bearbetar och framför kunskapen som hen lär ut (Linde, 2012). En grund i mitt examensarbete är att undersöka vilken kunskap som lyfts fram inom simning och livräddning av dagens lärare. En av arenorna jag kommer att titta på är formuleringsarenan som innebär att studera styrningen av skolan. Den slutliga läroplanen fastställs av riksdagen och ska innehålla ett urval av kunskaper, färdigheter, värden och förmågor (Englund, Forsberg & Sundberg, 2012). Lärarnas skyldighet är att följa kursplanen och att bedriva sin undervisning utifrån den. Frågor som formuleringsarenan belyser är hur läroplanen är formulerad, vilka ämnen som ska studeras, hur mycket tid ett ämne tilldelas, samt mål och innehåll. Detta kan se olika ut i olika skolsystem, men formuleringsarenan utformar vilken kunskap man ska lära sig och vad som ska studeras (Linde, 2012). Detta är intressant i mitt examensarbete för att undersöka om lärarna följer Skolverkets (2011b) ramar och regler för sim-och livräddningsundervisningen för årskurs 7-9.

Den andra arenan jag kommer att tillämpa är transformeringsarenan. Linde (2012) skriver att det är här lärarna tolkar läroplanen och väljer ut vilken kunskap de avser att undervisa om. Detta är intressant att titta närmare på med hjälp av mina interjuver som behandlar hur idrottslärarna tolkar kursplanen inom simning och livräddning och om de lägger större eller mindre vikt vid något moment, även vad de tycker om läroplanen och hur noggrant de följer den. Linde (2012) menar att det är lärarna som är transformeringsarenans viktigaste del, även om det också finns andra aktörer som påverkar t.ex. olika skolkultur, intresse eller ointresse från eleverna, föräldrakrav, den pedagogiska ledningen i skolan samt statens utformning av lärarutbildningen.

Realiseringsarenan avser den undervisningen som faktiskt förmedlas i lärarens praktiska genomförande samt hur eleverna tar emot undervisningen. Den mentala inre processen är här viktig hos eleverna. Lärarens och elevens kommunikation och samarbete är mycket viktigt (Linde, 2012). Kommunikationen innebär flera saker, dels hur läraren informerar om ämnet till eleverna och hur eleverna tar till sig informationen i och utanför klassrummet. Viktigt är att elever och lärare upplever den tänkta kunskapen på samma sätt. Det är väsentligt att läraren anpassar sin undervisning utifrån elevers olika kunskapsnivå och bakgrund, eftersom det har stor betydelse för hur eleverna kommer att ta till sig kunskapen (Linde, 2012).

Begrepp som jag också kommer att använda mig av är stark och svag klassifikation och inramning. Dessa begrepp kommer från Bernstein (2000) och har koppling till läroplansteorin. Starka klassificerade ämnen är matematik, språk och naturkunskap, där finns tydliga ramar och regler vad som det ska undervisas om. Dessa ämnen är mätbara och vad som ska läras ut för olika nivåer är tydligt (Bernstein, 2000). Ämnen som har svag klassifikation är ämnen som tillhör t.ex. humaniora och samhällsorienterade ämnen (Linde, 2012). För ämnen med svag klassifikation och inramning kan det bli stor skillnad i undervisning mellan olika lärare beroende på att många tolkningar är möjliga (Linde, 2012). För den här typen av ämnen ställs det större krav på läraren att hitta olika sätt att göra ämnet intressant, genom att till exempel motivera det genom vilken nytta ämnet kan ge (Linde, 2012). Enligt mig är detta viktigt i simning, att tala med eleverna om vikten av att kunna simma och livrädda att det är viktigt ur säkerhetsynpunkt men även ur ett träningsperspektiv. Ekberg (2009) menar att för ämnen med stark klassifikation är formuleringsarenan tydlig och lärare jobbar därmed mer likvärdigt. Han visar vidare i sin avhandling att idrott och hälsa har en svag klassifikation, som har att göra både med den praktiska traditionen men också att det är ett öppet och brett ämne. Stark och svag klassificering är begrepp jag kommer titta närmare på via mina interjuver, hur idrottslärarna motiverar och förstärker eller förminskar vissa delar av kunskapskraven i livräddning och simning.

Styrkor med läroplansteorin är att den kan användas för att undersöka alla delar av undervisningen från formulering till utförande. Det är också ett hjälpmedel för att granska mönster och analysera detaljer. Nackdelen kan vara att man inte ser helheten om varje del undersöks för sig för sig och inte sätts in i ett sammanhang. Svag och stark

klassifikation, är en hjälp för att förstå varför undervisningen i ämnet idrott och hälsa och i det här fallet simning, kan se olika ut mellan lärare.

Kapitlet har tagit upp läroplansteori av Göran Linde, med de olika arenorna formuleringsarenan, transformeringsarenan och realiseringsarenan (Linde, 2012). Dessa arenor kommer att vara till hjälp för att analysera hur idrottslärarna tycker om kursplanen, vad de väljer att undervisa om samt hur deras undervisning faktiskt genomförs. Bernstein (2000) begrepp om svag och stark klassifikation, sätter in simning och livräddning i en större kontext, där jag upptäcker hur lärarna motiverar eller hur de beskriver ämnet. Enligt Ekberg (2009) har idrott och hälsa en svag klassifikation, detta är av intresse när jag senare analyserar och diskuterar intervjuerna. Kommande kapitel kommer behandla tidigare forskning, inom simning och livräddning samt en läroplansdiskussion.

Tidigare forskning

Kapitlet kommer att behandla olika delar avseende simning och livräddning nationellt och internationellt, samt läroplansforskning. Kursplanen för idrott-och hälsa kommer att tas upp både ur ett lärar-och elevperspektiv. Kapitlet består av flertalet underrubriker för att förtydliga och underlätta. Det har varit en utmaning att finna relevant tidigare forskning, sållning har därför gjorts. Eftersom mitt arbete inte enbart handlar om hur lärare bedriver sin sim-och livräddningsundervisning utan även om de skulle vilja se en annan progression och nivåanpassning, har jag valt att ta in tidigare forskning som belyser hur lärare och elever ser på nuvarande kursplan för idrott-och hälsa. Har kritiskt granskat avhandlingar och artiklar med avseende på var arbete är publicerad, typ av studie samt val av metod, och att det är relevant för min studie.

Innebörden av simkunnighet

Kraepelien-Strid (2006) undersöker i sin doktorsavhandling ”Simma eller försvinna” lärares och elevers uppfattning om den då aktuella kursplanen Lpo 94 ledde till den simkunnighet som var önskvärd i årskurs 9. Författaren använde sig både av kvalitativa- och kvantitativmetoder, dels en textstudie, samt en kvantitativ enkätundersökning, där 26 stycken lärare deltog.

Slutsatsen enligt Kraepelien-Strid (2006) är att det måste finnas mätbara mål i de styrande dokumenten för sim-och livräddningsundervisningen i skolan, om samhället vill att ungdomar ska bli sim-och livräddningskunniga. Kraepelien-Strid (2006) har reflekterat över innebörden av simkunnighet.

- Är jag simkunnig om jag behärskar ett eller flera simsätt men inte för någon stipulerad sträcka?
  - Är jag simkunnig om jag kan simma en i förväg bestämd sträcka med valfritt simsätt?
  - Är jag simkunnig om jag kan utföra livräddande åtgärder - både i vattnet (bogsära en nödställd) och på land (konstgjord andning)?
- (s.17)

Ovanstående frågor är relevanta än idag och innebörden av simkunnighet kan variera mellan olika länder, vilket också min tidigare forskning visade med exempelvis Danmarks och Norges kursplaner (Grönlund, 2019).

Svenska Livräddningssällskapet (2018) anger att den nordiska definitionen på att vara simkunnig är att kunna falla i vattnet, få huvudet under, ta sig upp och sedan simma 200 meter, varav 50 meter ryggsim, allt på djupt vatten. Simundervisningen och livräddningsundervisningen har sett olika ut i olika kursplaner i Lgr69 fanns en tydlig progression för simkunnigheten (Skolöverstyrelse, 1969). Lgr80 hade ett större fokus på livräddning (Skolöverstyrelsen, 1980). I kursplanen Lpo94 fanns ingen simdistans definierad (Kraepelien-Strid 2006). I dagens läroplan Lgr11 har man åter infört ett distanskrav för årskurs 9. ”Eleven kan även simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge.” (Skolverket, 2011, kap 4, stycke 1). I årskurs 9 för livräddning står ”Dessutom kan eleven hantera nödsituationer vid vatten med alternativa hjälpredskap under olika årstider.” (Skolverket, 2011, kap 4, stycke 1). Att kunna simma en sträcka på 200 meter anser författarna till en norsk studie inte vara tillräckligt långt, det är ingen accepterad standard (Stallman, Junge & Blixt, 2008). Studiens syfte är att ta reda på orsakerna till drunkning och utifrån dessa få fram vad som bör ingå i simundervisning för att minska antalet drunkningsolyckor. Totalt framkom åtta stycken färdigheter som var extra viktiga i nybörjarsimning, bl.a. att kunna flyta och att öppna ögonen under vattnet. Studien baseras på information från 18 olika länder. De poängterar vikten av en universell definition på förmågan att simma. De anser även att simkompetens är en del av ”vattensäkerhet” där attityder och kunskap måste ingå. I Australien har simningen nedprioriterats det ser olika ut i olika delar av landet, det är där upp till lärarna hur stor undervisning man vill bedriva. I södra Australien ska man i årskurs 6-7 simma olika simsätt, dessa är livräddningsryggsim, bröstsim och crawl på en sträcka av 150 meter. Eleverna ska även utföra olika säkerhetsövningar med kläder på, dessa är att flyta, simma livräddningsryggsim samt trampa vatten (Lynch, 2015). I grundskolan i Norge har man ett simtest där eleverna själva har bestämt simsträcka baserat på egen målsättning, även ska man ha grundläggande teknik på mage och rygg samt att man ska kunna utföra bärgning i vattnet och kunna förklara allt detta muntligt (Utdanningsdirektoratet, 2017).

Livräddning

Att elever får kunskap om livräddning och att livräddningsundervisning bedrivs är viktigt. Totalt skedde under 2019 till och med november 57 stycken drunkningsolyckor (Svenska Livräddningssällskapet, 2019). Livräddning är en viktig och väsentlig kunskap

att lära, för att kunna hantera nödsituationer. Stallman et al. (2008) poängterar vikten av att barn och vuxna provar att simma med kläderna på i kallt vatten för att det ska bli så verklighetstroget som möjligt, eftersom nästan alla drunkningsolyckor inträffar utomhus. Kraepelien-Strid (2006) reflekterar över om drunkningsolyckor enbart beror på bristande simkunnighet, ett exempel hon tar upp är om en person går genom isen hur stor roll spelar då simkunnigheten för förmåga att ta sig upp. Författaren menar vidare att drunkningsolyckor oftast beror på dåligt omdöme, en övertro på sig själv samt inblandning av alkohol, kunskaper om livräddning och hur man betar sig vid vatten är därför av avgörande betydelse.

Simning en färdighet?

Stallman et al. (2008) refererar till Margaret Mead i sin artikel. Mead studerade och jämförde under 1930-talet västerländska barn med Manusbefolkningen i New Guinea. Vid fyra-års ålder var det lika ovanligt att ett Manusbarn inte kunde simma som det var för ett västerländskt barn att inte kunna gå. Det var ingen som lärde Manusbarnet att simma, men eftersom befolkningen tog sin föda från vattnet så var barnet i vatten hela dagarna och simningen kom då naturligt. Enligt (Stallman et al. 2008) är det några forskare som håller fast vid denna tanke än idag och anser att simning är en grundläggande färdighet, liksom att kunna gå, något som inte lärs utan är en del av barnets utveckling. Detta kan kopplas till dagens svenska kursplan där det inte finns något teknikkraV för simning (Skolverket, 2011b). Frågan som uppkommer är hur viktig simtekniken är, jämfört med simfärdigheten, oavsett hur den ser ut.

I studien av Roelandt, (2019), tog fyra engagerade siminstruktörer 2012 fram nya simprogram för högstadiet. Man införde två tydliga mål i kursplanen för barn upp till 12 års ålder, vattensäkerhet var grunden för att börja simma, efter detta kom simtekniken. Andra steget var att ge förståelse för att vara i vattnet inte alltid är naturligt för människor och att det är en svår motorisk aktivitet. När de förklarade detta för andra blev förståelsen och inlärningen bättre. De fokuserade på att göra om den befintliga miljön i vattnet för att motivera lärandet. De ville förmedla att simning innebär så mycket mer än att simma på en rak sträcka med ett simsätt.

Brainswim är ett projekt som bygger på en metod framtagen av Melton Nelms och

Shane Gould. Nelms är en av de ledande experterna i världen avseende simteknik, han står bl.a. bakom ett utvecklingsprogram för toppsimmare. Shane Gould kommer från Australien och har tagit fem OS-guld och därefter utbildat sig till simlärare. Brainswim bygger på att barn ska känna sig trygga i vattnet och lämpar sig för barn och ungdomar mellan 10-18 år. Målet är dock inte att lära sig simma utan att få en trygghet i vattnet, metoden innebär även att jobba med olika andningsövningar för att skapa lugn samt medvetenhet. De fokuserar vidare på två viktiga delar innan man kan ta sig från ett ställe till ett annat i vattnet, dessa är att ha ett lugn i vattnet och kunna använda sin kropp 360 grader i vattnet (Gilla Vatten, 2019).

SK Poseidon i Lund samt Swedish center for Aquatic Research, har tagit detta vidare med det de kallar ”Gilla vatten”, som är till för de barn och ungdomar som känner ett obehag vid vatten. Gilla vatten bygger på Brainswims metodik, instruktörer i Sverige utbildats fortlöpande inom detta (Gilla vatten, 2019).

Boken, Health and Physical Education: Preparing Educators for the Future från Australien riktar sig till studenter och aktiva lärare inom ämnet idrott och hälsa. I Australien blir det allt vanligare att andra aktörer kommer in i bilden i ämnet idrott-och hälsa, beroende på att det saknas kunskap hos lärarna, begreppet benämns outsourcing. (Miller, Wilson-Gahan, & Garrett,2018). I Sverige används också andra aktörer i form av exempelvis simklubbar främst inom simundervisningen (Grönlund, 2019).

Lärarnas ansvar för sim-och livräddningsundervisningen i skolan

Det är idrottsläraren som har ansvaret för att säkerställa och bekräfta simkunnigheten, att eleverna i årskurs 9 klarar att simma 200 meter varav 50 meter på rygg. Hen får ta hjälp av andra aktörer men det ligger alltid på idrottslärarens ansvar (Skolverket, 2011c).

Kraepelien-Strid (2006) frågar sig om det verkligen är skolan som tar hand om simundervisning eller om andra aktörer också påverkar. Resultatet var att 36 procent av de tillfrågade lärarna svarade att de själva bedrev simundervisning medan 64 procent inte bedrev simundervisning. Detta visar att andra aktörer spelar en väsentlig roll i simundervisningen.

Läroplan

Sebelius (2018) har i sin licentiatuppsats ”Att vara idrottslärare om de själva får berätta”, intervjuat sex stycken idrottslärare där syftet är att förstå deras yrkesroll, hur de hanterar och beskriver den. Hon skriver i uppsatsen att Skolverket anser att idrottslärarna är experter på ämnet och ska kunna tolka kursplanen, men problemet ligger i att de inte får någon hjälp med tolkningen av styrdokumentet. Hon förespråkar en tydligare och mer styrd kursplan, vilket skulle kunna medföra att idrottslärare gjorde mindre egna tolkningar av Lgr11.

Pardings doktorsavhandling (2007) visar hur svenska lärarna såg på den tidigare kursplanen Lpo 94. Det som framkom var att lärarna använde den på olika sätt. Vissa lärare var nöjda med kursplanen, fast de hade velat se lite mera styrning samtidigt som det skapade en större frihet för lärarna. En av de intervjuade menar att med en sådan läroplan kan man alltid göra undervisning som är kopplad till kursplanen. Andra menar att som lärare är det nästan så att de inte behöver kursplanen, de ser inte så stor nytta av den. Den sista gruppen tycker inte att kursplanen är tydlig nog (Parding, 2007). Sammantaget visar detta att oavsett vilken kursplan som gäller verkar det alltid finnas utrymme för tolkningar och uppfattningar om hur undervisningen ska bedrivas.

Skolinspektionens (2010) flygande tillsyn av idrott och hälsa där de besökte 300 lektioner oförberett visade att simningen stod för en ytterst liten del av undervisningen inom idrott och hälsa. Det framgick även tydligt vid inspektionen att idrottslärares syn till stor del var att det var ett praktiskt ämne, insikten av att det är ett kunskapsämne var mindre (Skolinspektionen, 2010). Ekberg (2009) menar även han att idrottsämnet ofta blir förknippat med det praktiska än det teoretiska.

Kunskap

I boken, Idrott och hälsa: Igår, idag och imorgon av Larsson (2016) skriver han om idrottsämnets problem och utmaningar. Han menar att en förändrad syn på kunskap finns idag, i skolan finns en annan syn på undervisning jämfört med för 30 år sedan. Han väljer två begrepp för att illustrera hur skolan har sett olika på kunskap. Förr var det en essentialistisk syn och nu är det mer en konstruktivistisk syn på utbildning.

Eleverna ska i dagens skola skapa sig sin egen kunskap de ska inte bara vara mottagare som det var tidigare. Förr skulle man inte skaffa kunskapen själv utan man fick mer faktakunskap tilldelad. Larsson (2016) menar att läroplanens konstruktivistiska formuleringar kan göra så att det blir svårigheter i bedömningen. Detta beror bland annat på att lärarna kan ha ett essentialistiskt synsätt på tolkningen. Risken är att kunskapen försvinner och att lärare mera fokuserar och blir väldigt kunniga på varje elevs lärande. Sebelius (2018) nämner även att lärarna i hennes studie till stor del var tysta beträffande frågan om vilken kunskap eleverna skulle få med sig, de pratade inte mycket om detta. Quennerstedt (2006) undersöker innehållet i ämnet idrott och hälsa. Han hävdar att det går att lära sig hälsa oavsett vilken nivå man befinner sig på och det är viktigt att eleverna får med sig denna kunskap för framtida hälsoaspekter.

Lgr11

Behövs en tydligare kursplan? Sebelius (2018) menar att tydligare kunskapskriterier och en tydligare kursplan inte leder till en minskad handlingsfrihet för lärare i deras skapande av lektionsupplägg. Wikers (2017) doktorsavhandling har syftet att lyfta elevs tankar om idrottsämnet och på så sätt öka förståelsen om idrott och hälsa inom kursplanen. Den är baserad på elva stycken fokusgrupper, där varje grupp bestod av fem till sex elever från årskurs 9. En väsentlig fråga i studien är om allt inom idrott och hälsa ska bedömas. Det nämndes även i avhandlingen att det fanns en diskussion från elevernas sida att idrott och hälsa mera skulle vara utformat som de samhällsorienterande ämnena. Att det var svårt att vara bra i allting inom ämnet och att eleverna skulle få betyg för olika delar inom ämnet idrott och hälsa. En annan intressant aspekt som nämns av Wiker (2017) är att eleverna skulle vilja att idrott och hälsa hade fokus på de aspekter som de har nytta av i framtiden, exempelvis inom livsstil och friluftsliv. Man vill lära sig mer om att göra upp eld, samt sådant som inte är typiskt kopplat till tävling och prestation.

I Sebelius studie (2018) framgick att en stor del av alla intervjuade idrottslärare ansåg att Lgr 11 var otydlig, att de genomför lektioner och bedömningar som inte alltid överensstämmer med och följer läroplanen.

Sammanfattning

Det som har framgått i kapitlet är att det kanske borde finnas en universell definition på att simma, och även på vad simkunnighet innebär vilket Kaeperlin-Strid (2006) tar upp. Kapitlet tar även upp vikten vid livräddningsförmågor när man lär sig att simma. Vidare finns en läroplansdiskussion inom ämnet idrott och hälsa, hur elever och lärare ser på läroplanen och hur man vill ha den styrd. Wiker (2017) tar upp elevernas perspektiv där resultatet visar att de vill ha mer av livsstil i idrott och hälsa med mindre prestation och tävlingsidrott. Sebelius (2018) resultat visar att läroplanen för många lärare är otydlig.

Är en internationell definition och en längre simsträcka något som lärare inom idrott och hälsa skulle vilja se, eller kanske mer fokus på livräddning? Eva Kaeperlin-Strid har tidigare skrivit om simning men då utifrån simningen i Lpo94:s kursplan. Det finns även tidigare avhandlingar som behandlar simning och livräddning. Många uppsatser fokuserar på simning, men inte lika mycket på livräddning. Studier med innehåll om progression och nivåanpassning för simning och livräddning i Sverige och för gällande kursplan verkar dock inte finnas i någon större omfattning, därav är syftet med min studie relevant.

Nästa del kommer att redovisa vilken metodik som använts för att undersöka idrottslärares syn på simning och livräddning på högstadienivå, samt om de skulle vilja se en tydligare progression och nivåanpassning.

Metod

Jag kommer i detta kapitel ta upp olika delar som berör metodiken. De olika delarna är metod, urval, genomförande, intervjuguide, forskningsetiska resonemang samt bearbetning och analysförfarande.

Jag har gjort en kvalitativ undersökning, där jag intervjuade lärare i idrott och hälsa, samtliga arbetade på högstadiet. Kvalitativ forskning innebär att arbeta med ord och inte siffror, i en forskningsintervju önskar man få fram många nyanser av den intervjuades åsikter, tankar och känslor (Kvale, 1997). Kvalitativ metod kommer från vetenskapsteorin som handlar om fenomenologin och hermeneutiken, som bland annat innebär att försöka erhålla kunskap genom tolkningar, upplevelser och språket både det talade och skrivna (Kvale & Brinkman, 2014). Användning av kvalitativ metod betyder dock inte att man helt måste utesluta kvantitativa delar (Alvehus, 2019).

En kvalitativ undersökning valdes eftersom jag ville få inblick i idrottslärares tankar om sim-och livräddningsundervisningen. Jag var även intresserad av om de ville att kunskapskravet skulle se ut på något annat sätt gällande simning och livräddning. Genom dialog fick jag insyn i hur de bedrev sin undervisning samt deras tankar om progression och nivåanpassning. Observation valdes bort för att tiden var för knapp och detta skulle inte ha svarat på mitt syfte lika tydligt (Bryman, 2018). Observationsstudier ger dock en bild av vad som verkligen sker, en nackdel för intervjuer är att man får något återberättat och inte ser vad som verkligen sker. En kvantitativ undersökning valdes bort för jag ville få fram tankar och idéer från de intervjuade lärarna, även för att få fram olika nyanser som intervjuer ger. Jag ville att intervjun skulle bli mera av ett samtal, jag fokuserade på några frågeställningar som jag ansåg vara viktigast medan följdfrågorna anpassades mer efter situationen. Frågeställningarna hade jag redan från början tydliggjort för mig själv.

Urval

Först kontaktades skolor och ett missivbrev (bil. 1) där syftet och metoden för studien beskrevs, skickades ut. Kontakten med skolor skedde genom att jag först kontaktade

totalt 15 olika skolor i södra Skåne och i Norrköping, jag ville ha ett varierat urval och Norrköping valdes eftersom jag är uppvuxen där. Jag skickade ett mail till rektorn med mitt missivbrev (bil. 1) och bad hen vidarebefordra till idrottslärarna på skolan. Därefter skrevs och bearbetades intervjufrågor (bil. 2), de skrevs utifrån olika frågeställningar med underrubriker, som behandlade simning, livräddning samt progression och nivåanpassning. Jag hade bestämt mig redan innan för att ha sex intervjuer för att jag ville ha ett tillräckligt stort underlag men inte så att informationsmängden blev allt för stor (Trost, 2014). Jag upplevde en mättnad efter de sex intervjuerna, inga mera teman framträdde. Respondenterna var sex lärare verksamma på fem olika skolor, två av dessa hade jag redan en etablerad kontakt med från VFU-praktiken. Jag valde lärare för idrott och hälsa, årskurs 7-9, eftersom det överensstämmer med min utbildningsinriktning. Alla deltagare förutom en person i studien hade svenska idrottslärarutbildningar. Yrkeserfarenheten låg mellan 7-30 år. En första tanke var att även ha med nyutexaminerade lärare, detta blev inte möjligt eftersom av de lärare som svarade hade alla en relativt lång erfarenhet. Det positiva med att yrkeserfarenheten var lång var att det höjde trovärdigheten på studien eftersom de hade arbetat många år på högstadiet och hade därför lång erfarenhet av simundervisning. En jämn fördelning mellan kvinnor och män gjorde att tillförligheten stärktes (Trost, 2014). Trost (2014) betonar vikten av variation och att olikheter mellan personer och övriga faktorer ska finnas, andelen som avviker extremt mycket får inte vara mer än någon enstaka. Jag tyckte jag fick ett brett innehåll där jag kunde hämta intressanta och nya aspekter från alla de intervjuade lärarna, samtidigt som jag såg samband. Det var en geografisk och socioekonomisk skillnad mellan skolorna. En av skolorna var placerad utanför stadskärnan i ett område med god socioekonomisk standard, tre av skolorna låg i ett område nära stadskärnan med en mindre god socioekonomisk nivå, den sista skolan placerade sig någonstans mitt emellan de övriga. Jag gjorde ett målinriktat urval, där idrottslärare inom idrott och hälsa var ett urval, samt där det socioekonomiska område där lärarna verkade spelade en roll, eftersom jag ville ha lärare som var relevanta för frågeställningarna (Bryman, 2018). En lärare var verksam på en friskola och en i särskolan. Jag valde dock i resultatdelen att inte särredovisa resultaten utifrån vilken skolan man verksam på, detta för att säkra anonymiteten.

Systematiskt schema

Nummer	Kön	Yrkeserfarenhet	Erfarenheter av simning
1	Man	12 år	Jobbat extra som badvakt
2	Man	9 år	Ingen
3	Man	7 år	Tävlat i simning
4	Kvinna	10 år	Badvakt, jobbat med simskola
5	Kvinna	30 år	Ingen
6	Kvinna	19 år	Påbörjat simlärarutbildning Vatten-och aerobicinstruktör

Genomförande

Jag startade intervjuerna med en övergripande orientering om vad som skulle ske, där jag tog upp syftet med intervjun och användningen av diktafonen, det fanns även möjlighet för eventuella frågor från de intervjuade. Tidigare forskning om Danmarks och Norges sim-och livräddningsundervisning lyftes in under intervjun för att höja tillförligheten (Børne- og Undervisningsministeriet 2019; Utdanningsdirektoratet, 2015). Intervjuerna var semistrukturerade, vilket innebär att intervjuaren följer en intervjuguide, inget krav på att frågorna behöver komma i samma ordning även om de oftast gör detta, enligt metoden är det acceptabelt att intervjuaren går utanför frågorna och diskuterar och skapar följdfrågor utifrån den intervjuades svar (Bryman, 2018). Frågorna ska ha öppna svar vilket medför att respondenten har större möjligheter att formulera sina egna svar, intervjumetodiken kräver att intervjuaren är aktiv som lyssnare och har bra följdfrågor (Alvehus, 2019). Vilket jag hela tiden försökte förhålla mig till. Intervjuerna i studien pågick i ca 20-45 minuter.

Vid varje intervju försökte jag skapa en avslappnad stämning, där jag ville att den intervjuade skulle känna sig bekväm. Jag kom ihåg många av frågorna utantill och det blev naturliga följdfrågor inom intervjumallen. Dessa frågor såg lite olika ut beroende på hur samtalet fortskred, även om jag alltid höll mig till grundmallen innehållsmässigt. I början av intervjun ställde jag enkla frågor, under intervjuns gång blev de mera djupgående (Bryman, 2018). Kjaer Jensen (1995) hävdar att det är viktigt att forskaren i

en intervju håller sig neutral, den intervjuade ska känna sig avslappnad och bekväm med att dela med sig av känslor och åsikter. Innan man genomför intervjun är det viktigt att ställa sig frågan vad man vill få fram för att få studiens frågeställningar besvarade. Specifik bakgrundsinformation är enligt Bryman (2018) viktigt för att sedan kunna sätta in svaren i ett sammanhang, vilket jag gjorde genom att ställa några inledande frågor om exempelvis yrkeserfarenhet (bil. 2).

Lärarna som intervjuades fick själva välja var intervjun skulle äga rum, samt att de fick ge sitt samtycke att den skulle spelas in. Inga namn på de intervjuade eller namn på skolor finns med i examensarbetet. Lärarna har istället redovisats med en siffra 1-6

Forskningsetiska resonemang

Jag har försökt att vara så tydlig och konkret som möjligt när jag har berättat för de deltagande lärarna om bakgrunden till examensarbetet. Jag har varit noggrann med att berätta för idrottslärarna att de kommer vara anonyma. De kommer i texten anges med siffror. Informerade även om att de när som helst fick avbryta intervjun och att svaren skulle behandlas konfidentiellt. I ett systematiskt schema (se ovan) har jag angett om de är man eller kvinna, hur många år de har varit yrkesverksamma, samt om de har någon ytterligare erfarenhet av simundervisning utöver idrottslärarutbildningen, men det går inte att utläsa vem som är vem eller vilken skola som avses. Studien följer Vetenskapsrådets (2017) etiska kriterier, där de fyra olika huvudkraven är: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Intervjun skedde enligt Dataskyddsförordningen (Datainspektionen, 2019).

Att jag i detta fall är forskare med erfarenhet av simning från föreningslivet, vilket kan påverka analysen av empirin, är jag medveten om. Detta var något jag förhöll mig till och var öppen med. I detta fall var jag en forskare som skulle undersöka sim-och livräddningsundervisningen i skolan och inte föreningslivet eller som tävlingssimmare, medvetenheten om detta gjorde att jag kritiskt granskade mina frågor så att de hade en tydlig koppling till mitt syfte att undersöka simning i skolan. Att vara insatt i ämnet kan vara negativt och medföra att jag kan missa en del saker i intervjuerna eftersom jag anser det som självklart. Samtidigt gjorde min erfarenhet att jag kunde ställa djupare frågor och följa upp resonemang. Det är dock viktigt som Trost (2014) påpekar att

anpassa språk och nivå till dem som ska intervjuas.

Bearbetning och analysförfarande

Tematisk metod användes för att analysera resultatet från intervjuerna. Denna metod är enligt Braun och Clark (2019) mycket använd inom sport-och träningsforskning, där man vill hitta mönster i den insamlade datamängden. Tematiskt arbete är en flexibel metod vilket skiljer den från andra kvalitativa metoder, den passar både för stora och små datamängder (Braun & Clark 2019).

Den tematiska analysmetodiken bygger i princip på sex olika steg (Bryman, 2018). Steg 1, innefattar att läsa in sig på materialet. Jag transkriberade här intervjuerna och gick noggrant igenom dem flera gånger för att inte tappa bort några delar. I Steg 2 tas de initiala koderna fram. Jag jobbade systematiskt igenom hela datamängden och tog därifrån ut intressanta ord och meningar. I steg 3 tas olika teman fram. Utifrån koderna skapade jag teman och granskade dessa. Steg 4 innebär förfining av teman, jag processade innehållet ett flertal gånger för att säkerställa att jag inte exkluderade något, använde mig här av färgkodning för att underlätta arbetet. I steg 5 namnges de olika teman som tagits fram, här gjorde jag förslag till namn, som jag sedan använde i det sista steget. Slutligen i steg 6 sammanställs resultatet. Ett tema som med hjälp av ovanstående tematiska analys kom fram utifrån svar och ord från de intervjuade, var till exempel kunskapskravet rörelse. Detta tema var inget som jag hade förutsett skulle framkomma så tydligt. En nackdel med att koda på det här sättet som jag beskrivit ovan, kan vara att man tappar helheten som intervjuerna ger, samtidigt som det också finns en risk för att man utesluter intressanta delar för att de inte stämmer in i något tema (Bryman, 2018). Jag har försökt att förhålla mig till detta, genom att gå igenom materialet ett flertal gånger och undersöka det ur olika perspektiv.

Reliabilitet och validitet

I den kvalitativa forskningen kan det vara svårare med värdering av kvaliteten. Det är ett stort material som ska analyseras och få fram resultat från. Man har inte matematiken eller statistiken att basera sig på, men den kvalitativa analysen har samma krav på

systematik och stringens som inom kvantitativa forskningen (Bryman, 2018). Reliabilitet och validitet inom kvalitativ ansats handlar om hur data samlats in och bearbetats (Bryman, 2018). Reliabilitet handlar om i vilken omfattning forskningsresultat kan upprepas, i kvalitativ forskning handlar det om hur konsekvent forskaren varit med vilka metoder som använts vid insamlingen av data. Om den som undersöker har ett tolkande perspektiv kan det innebära att alla forskare kan göra egna tolkningar, vilket komplicerar användandet av begreppet reliabilitet. Det är viktigt att ge tydlig information om studiens genomförande så att den kan återupprepas av andra, även om resultaten inte skulle bli likadan (Bryman, 2018). I dessa avseenden har min studie visat på tydlighet vad gäller studiens genomförande, där det tydlig framgår hur studien är genomförbar.

Studiens generaliserbarhet

Begreppet generaliserbarhet utgår från vem resultatet är till för. Är det för dem som har deltagit i studien eller kan resultatet även vara av intresse för en annan grupp (Bryman, 2018). Resultatet när det handlar om kvalitativa analyser kan inte generaliseras till en population utan måste kopplas till teorin (Bryman, 2018).

Sammanfattning

Studien är kvalitativ, sex stycken lärare från olika geografiska och socioekonomiska områden intervjuades. En tematisk analys gjordes och resultatet jag fick fram, förhöll jag mig kritisk till. Jag var även kritisk till min egen roll som forskare i intervjuerna och läste noggrant igenom intervjufrågorna innan och var medveten om min bakgrund inom simning vid intervjuerna.

Resultat och analys

I det här kapitlet kommer jag först ta upp hur simundervisningen har bedrivits utifrån läroplanerna 69, 80 och enligt nu gällande läroplan Lgr11. Detta för att man ska få en förståelse för hur kursplanerna sett ut vid olika tidpunkter och hur stor del som ägnats åt simning och livräddning i respektive läroplan. Vidare kommer resultatet av de sex intervjuerna att redogöras för under olika rubriker. Rubrikerna är: Sim-och livräddningsundervisningen Lgr69, Lg80 och Lgr11, Simning sett ur lärarnas synvinkel, Livräddning, Bedömning, Progression och nivåanpassning inom simning och livräddning, Simning sett ur en läroplansdiskussion samt Sammanfattning.

Sim-och livräddningsundervisningen Lgr69, Lg80 och Lgr11

Skolverkets reviderade kursplaner ska börja användas 2020 om de blir godkända. Det är inget nytt betygssystem som ska införas utan förändringarna sker i att det ska vara mindre omfattande kunskapskrav och mindre detaljerat.

Nedanstående ingår i Skolverkets förslag:

- fakta och förståelse betonas tydligare
- kurs- och ämnesplanerna i högre grad är anpassade efter ämne, stadium, skolförhållanden och undervisningstid eller poängomfattning
- progressionen mellan stadierna i grundskolan och mellan de olika kurserna på gymnasial nivå i ett ämne är tydligare
- kunskapskraven är mindre omfattande och detaljerade (Skolverket, 2019).

Om man gör en tillbakablick till tidigare kursplaner så ser man att ämnet i läroplanen under år 1969 hette gymnastik och där skulle man i mellanstadiet bedriva simundervisning samt att det ingick ett simkunnighetsprov. I högstadiet ingick olika samsätt samt ett simkunnighetsprov (Skolöverstyrelsen, 1969) Kursplanen hade en tydligare progression i den bemärkelsen att man varje år skulle klara något nytt till och med årskurs nio:

Årskurs 6: 100 m simning varav 25 m ryggsim
Årskurs 7: 150 m simning varav 50 m ryggsim
Årskurs 8: 200 m varav 100 m ryggsim
Årskurs 9: Ilandförning 10 m med endera a) enhandsbröstfattning b) armfattning c) huvudfattning eller 200 m simning varav 100 m ryggsim (Skolöverstyrelsen 1969, s. 12).

Kursplanen Lgr69 tryckte på att eleverna skulle ha utvecklat goda färdigheter i rygg- och bröstsim och träning av olika simsätt, en säker simning ger en grund för att behärska livräddningen. Tävlning var något som ansågs bra och stimulerande, inte enskilt utan helst som grupp eller lag (Skolöverstyrelsen, 1969). Detta ska jämföras med dagens kursplan där tävling inte betonas (Skolverket, 2011b).

Några år senare kom kursplanen Lgr80 och ämnet bytte då namn till Idrott. På högstadiet stod det under simning och livräddning att elever skulle lära sig konstgjord andning, behandling av drunknande, dyk- och livräddningsövningar skulle finnas med i undervisningen och även klädsim. Eleverna skulle få kunskaper i hur man använde livräddningsmaterialet och om vattnets och kylans inverkan på kroppen. Ett simkunnighet- och livräddningsprov fanns också med (Skolöverstyrelsen, 1980). Eleverna skulle också lära sig om risker beträffande sjöisar, det ingick att eleverna skulle få kunskap och information om hur de skulle agera för att rädda sig själv och andra om de hamnade i en isvak (Skolöverstyrelsen, 1980).

I läroplan Lpo94, finns inte några simkrav för grundskolan årskurs 9. Det som anges är att eleverna i årskurs 5, ska behärska att simma samt att eleverna ska hantera nödsituationer vid vatten (Utbildningsdepartementet, 1994).

Dagens kursplan Lgr 11 betonar i det centrala innehållet följande: ”olika simsätt i mag- och ryggläge” (Skolverket, 2011b, kap 3, stycke 1). Kunskapskrav: ”Eleven kan även simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge” (Skolverket, 2011b, kap 4, stycke 1). ”Dessutom kan eleven hantera nödsituationer vid vatten med alternativa hjälpredskap under olika årstider.” (Skolverket, 2011b, kap 4, stycke 4).

Formuleringsarenan ser olika ut för olika kursplaner, i Lgr69 var det tydligt vad eleverna skulle uppnå för simsträcka, simningens klassificering blev där starkare enligt mig. I Lgr80 var simningen otydligare medan livräddningen var desto tydligare, vilket innebar livräddningen då fick en starkare klassificering. Formuleringsarenan blev tydlig genom att de skrev ut vikten av livräddningen. I Lgr11 är formuleringsarenan inte tydlig eftersom olika tolkningar om vad som ska ingå i undervisning inom livräddning och simning är möjlig. Sim och livräddningen får därmed en svagare klassifikation.

Simning sett ur lärares synvinkel

Jag valde att ställa öppna frågor i början av intervjuerna med idrottslärarna för att höra hur de bedrev sin simundervisning och vilka förkunskaper eleverna hade med sig från årskurs 6. Detta öppnade sedan upp för djupare diskussioner om hur de såg på progression och nivåanpassning inom simning och livräddning och om de vill ändra något i befintliga kunskapskrav.

De intervjuade idrottslärarna var väl medvetna om kunskapskraven för simning. Det som skilde dem emellan var att fyra av idrottslärarna tog hjälp av externa resurser. Detta kunde vara simklubbar, företag eller andra simkunniga resurser. De idrottslärare som tog hjälp av externa resurser beskrev det som att de: ”checkade av simundervisningen.” Lärare 1 och 2 kontrollerade simkunnigheten en gång per läsår. För de elever som inte klarade simprovet tog skolorna hjälp av simklubbar. Där ena skolan möjliggjorde att eleverna under två veckor kunde gå till simhallen varje morgon för att träna inför simtestet. Vid den andra skolan fick varje elev möjlighet att träna simning vid ett till tre tillfällen. Lärare 6 bedrev ingen egentlig simundervisning själv, men kontrollerade simsträckan 200 meter varav 50 meter på rygg och de som behövde extra simträning fick hjälp från simklubb eller företag. Lärare 3 tog hjälp av en pensionerad badmästare, som åkte och ”simmade med eleverna”. Lärare 1 som tog hjälp av simklubb berättade att: ”70 procent blir inte godkända i början men fick upp det till att 70 procent godkändes”. Tidigare forskning från Kraepelien-Strid (2006) visar att lärare i genomsnitt bedriver simundervisning, en till tre gånger på läsår. Det är 64 procent av lärarna i hennes studie som inte bedriver egen organiserad simundervisning på skolan. Skolinspektionens flygande tillsyn (2010) visade att det var väldigt få lärare som bedrev någon simundervisning förutom att kontrollera simkraven. I kommentarmaterialet för Lgr11 står att det är lärarnas ansvar att veta att eleverna är simkunniga, men att man kan ta hjälp av andra aktörer för att kontrollera detta (Skolverket, 2011a).

Lärare 4 och 5 bedrev egen simundervisning, de hade båda närhet till bassäng vilket gjorde att varje årskurs hade ”fyra simlektioner varje läsår”. De delade in simundervisningen och livräddningen i olika delar. I årskurs 7 kontrollerade båda dessa lärare simkunnigheten och för de som klarade simprovet, vilket i stor utsträckning alla

gjorde, så var det därefter undervisning som innehöll både sim-och livräddningsövningar. Lärare 5 använde sig även av sporterna konstsimm och olika bollspel i vattnet, dykning och vattentramp övades också. Lärare 4 lade stor vikt vid att eleverna skulle förstå att simning är en träningsform, hen jobbade med detta som pulsträning. Läraren arbetade även med simningen som en crossfitvariant.

Vattengymnastik var en annan träningsform läraren arbetade med. Lärare 4 berättar: ”Att få in det här om simning som en träningsform också, lite grand det jag sa innan. Att det är pulsträning vi är ute efter nu, det är en typ av konditionsträning vi ska göra.”.

Lärare 6 beskriver att hen skulle börja med en progression i livräddningen att göra olika saker för olika nivåer, i årskurs 6 jobba med livboj, årskurs 7 trampa vatten, årskurs 8 klädsimm och årskurs 9 isvak. Hon reflekterar vidare att det är bra om eleverna kan gå två gånger till badhuset för att verkligen få träna på de olika momenten. Vidare att förflyttelsetiden från skola till simhall är något som tar tid från undervisning av övriga ämnen. Transporttiden samt kostnaden för att ta sig till en simanläggning är något som de flesta lärarna kommenterar och till viss del ser som ett problem. Sammantaget visar detta att det är variation på hur sim- och livräddningsundervisningen bedrivs.

Transformeringsarenan blir skiftande mellan lärare, detta ser man tydligt på livräddningsdelen eftersom det är där alla lärarna bedriver egen undervisning.

Wiker (2017) tar i sin doktorsavhandling upp att elever uttrycker att de vill att idrott och hälsa ska ge dem saker de kan ha nytta av i framtiden. Detta tyckte jag att lärare 4 motiverade med att simningen är en träningsform. Hen tänker på simundervisningen som en färdighet och inte bara en kunskap. Hen sätter in det i en kontext så att eleverna förstår vad de kan använda simningen till förutom att just kunna simma som i sig är en viktig kunskap. Detta var intressant eftersom hen var den enda av de intervjuade lärarna som pratade om simningen på det här sättet. Vilket simsätt eleverna får använda på simtestet är också en viktig aspekt. Alla de sex intervjuade lärarna låter eleverna simma vilka simsätt de vill på simtestet, men 50 meter måste vara på rygg. Detta är även något som skolverket säger att eleverna får välja simsätt, förutsatt att 50 meter är på rygg (Skolverket, 2011b). Det är enbart lärare 4 och 5 som bedriver någon form av teknikundervisning. Lärare 1 och 2 adderar crawl och ryggsimm när eleverna har klarat simtestet. Lärare 1 låter även eleverna prova på fjärlissimm efter att det blivit godkända på simtestet. Lärare 1 menar att det är svårt att visa teknik eftersom eleverna inte kan se hen från sidan i vattnet.

Lärarnas tolkning av Lindes (2012) transformeringsarenan såg olika ut, avseende vad som skulle läras ut. Fyra av lärarna valde att inte undervisa om simteknik. Att undervisningsmängden om detta är så pass liten kan ha att göra med tillgång till simhall, ekonomiska aspekter, tidsbrist samt kompetens. Där kanske formuleringsarenan, Linde (2012) ska bli tydligare om varför man ska undervisa om olika samsätt. Intervjuerna visar även att ämneskompetensen inom simning för idrottslärarna varierar, detta medför att realiseringsarenan ser olika ut. Det fanns variationer mellan upptagningsområden för skolorna, två av lärarna jobbar på en skola med ett bra socioekonomiskt upptagningsområde, tre av skolorna ligger i ett område med något sämre socioekonomisk fördelning och den sista skolan ligger på en nivå mitt emellan de andra skolorna. Nedan följer några citat från lärarna om hur simkunskaperna som eleverna har med sig från årskurs 6 varierar mellan de olika skolorna. Lärare 1: "Ja, sen är det svårt att ta emot eleverna i årskurs 6, utan att veta deras tidigare vattenvana och kunskaper i vatten att då bara ta dit dem och testa och upptäcka att oj det där gick inget bra, då får man hoppa i." Lärare 4: "Blivit så många, som har pool. De flesta känner sig trygga med vattnet". Det är olika förutsättningar lärarna har att bedriva simundervisningen, från att nästan alla elever som kommer från årskurs 6 är simkunniga till att det är en stor andel som inte kan simma. Transformeringsarenan blir olika för lärarna eftersom föräldrarna har en stor påverkan där, om man har tillgång till pool som det nämns i en intervju eller om föräldrarna har ekonomiska möjligheter att sätta sina barn i simskola. Det står i det centrala innehållet i läroplanen att man ska behandla samsätt i mag- och ryggläge och i kommentarmaterialet står att man i årskurs 7-9 ska utveckla teknik i de fyra samsätten (Skolverket, 2011a). Här spelar lärarens egen kompetens en stor roll avseende vad som lärs ut. Ett uttalande från lärare 2 visar detta: "Eftersom jag själv inte har någon simbakgrund (...) Bara för att man är idrottslärare innebär det inte att man har all kunskap".

I Kraepelien-Strids (2006) avhandling har hon granskat kursplanen Lpo94 för simning, där fanns inte någon specifik sträcka angiven, resultatet som framkom i hennes studie visade att det var viktigt att ha en mätbar sträcka för att säkerställa simkunnigheten. Vilket även lärare 1 nämner:

Tror att mycket skulle vara vunnit om man definierar vad simkunnighet innebär. För en del elever man möter ställer man frågan innan man släpper ner dem i vattnet. Kan du simma vet du hur du gör? Säg ifrån om du är osäker. Nej, nej jag kan simma men då handlar det om att hoppa i från kanten och snabbt ta

sig tillbaka från kanten. Och så har föräldrarna sagt att man kan simma. Och där får vi hjälpas åt att förtydliga vad simkunnighet är.

Det finns ingen tydlig internationell definition på vad simkunnighet är, men Svenska Livräddningssällskapet (2018) anger en nordisk definition av simkunnighet, som innebär att kunna falla i vattnet få huvudet under, ta sig upp och sedan simma 200 meter, varav 50 meter ryggsim, allt på djupt vatten.

Livräddning

Alla lärare bedrev någon form av livräddningsundervisning, här lämnades inte undervisningen över till andra aktörer utan den sköttes av lärarna själva och det var tydligare vilken kunskap som lärdes ut. Detta påvisar en tydligare klassificering jämfört med simningen, realiseringsarenan skiljdes sig dock en del åt mellan de intervjuade lärarna (Linde, 2012). Lärarna beskriver hur de bedriver livräddningsundervisning på följande sätt: Lärare 1 lägger in livräddningen med simtestet, där hen har tre stationer som innebär att hämta docka från botten, bogsera kompis i livboj, samt att kasta livboj. Detta gör även lärare 2 då hen efter simtestet i årskurs 7 låter eleverna prova att rädda ”en docka på djupt och grunt vatten”. I årskurs 8 och 9 får eleverna simma 10-15 meter och sedan dyka ner och hämta docka. Lärarna 4 och 5 bedrev livräddning varje år, där man i årskurs 8 ska simma och livrädda med boj. De kastar livboj, bogserar och går igenom om förlängda armen. Eleverna får varje år prova isflak i bassäng de får ha vanliga kläder på, eftersom det inte ska bli så avklätt. Lärare 4 jobbar lite ”caseinriktat” med att ”vad händer om du faller i vattnet och har skadat armen”. Eleverna får då ha platta (platta är ett flythjälpmedel som hålls i händerna för att enbart träna bentag) och simmat några längder med bara ben, vise versa om man har skadat benen då får man simma med dolme, (dolme, flythjälpmedel, som man har mellan benen, för att bara simma med armar). Lärare 5 nämner också historieberättande för att eleverna bättre ska komma ihåg olika situationer och vad de ska göra vid olika tillfällen. Samtliga sex lärare visar film som berör badvett och isvett. Lärare 5 uttrycker att om det behövs och hjälper till, så visar hen filmen. Lärare 6 arbetar med olika frågeställningar i grupp beträffande isvett. Eleverna får även möjlighet att prova på isvak. Detta tar Lgr11 inte upp någonting om (Skolverket, 2011b). Hen menar att faktatiden är förbi och att eleverna ska kunna tillämpa kunskapen. Lärare 6 har här samma åsikt som Larsson (2016) som menar att dagens kunskap inte enbart är fakta utan att skapa en kunskap tillsammans med andra. Badvett, isvett och säkerhet bedriver alla lärare till någon del

undervisning om, det som skiljer sig åt är hur mycket och hur ofta: Några citat avseende badvett och isvett: Lärare 4: ”Säkerhet kommer in på livräddning (...) det här med isar, var är svaga punkterna på isen”. Citat från lärare 3: ”Badvett och säkerhet, där brukar vi oftast använda film, finns flera olika serier, lära sig simma, isvak allt handlar om simning”. Lärare 1: ”enklast är ju i simhallen, inte springa på våta golv. Men sen finns det såklart badvett vid strand eller sjö”. Lärare 1 poängterar att det är särskilt viktigt för vissa elever att när sommarlovet kommer ska de inte bada ensamma utan gärna tillsammans med någon. Vilket socioekonomiskt område man bor i visar här betydelse för hur lärarna väljer att prata om detta, realiseringsarenan blir här olika beroende på var någonstans man arbetar som lärare.

Tre stycken av lärarna låter eleverna prova att ha kläder på sig i isvak eller på isflak. De betonar alla att det är en viktig kunskap att ha provat på. Detta säger även forskningen, Stallman et al. (2008), poängterar vikten av att barn och vuxna provar att simma med kläderna på i kallt vatten för att det ska bli så verklighetstroget som möjligt.

Det blir olika hur mycket tid lärarna lägger på livräddning, lärare 4 och 5 går igenom delar av livräddningen varje år så totalt tre gånger för varje elev. Även vilka moment som går igenom skiljer sig åt. Lärare 2 berättar att eleverna inte får bogsera varandra eftersom det blir för mycket närkontakt som kan vara jobbigt. Hjärt- och lungräddning undervisar fem av lärarna om i samband med simningen, annars gör man det i idrottshallen. Lärare 2 uttrycker ”Plocka det man känner är viktigt, simning är viktigt, HLR tycker jag också är viktigt. Eleverna behöver ha lite kontroll över vad och hur man ska göra.” Realiseringsarenan är här olika eftersom lärarnas egna preferenser om vad man tycker är viktigast lyser igenom. I kommentarmaterialet står att lärare har en viss frihet specificera vad eleverna ska göra för att uppnå kunskapskravet gällande nödsituationer vid vatten Skolverket (2011a). Resultatet av min studie visar att de intervjuade idrottlärarna genomför fler moment i sin undervisning än vad som behövs enligt kunskapskraven för livräddning (Skolverket, 2011b). Det är enbart lärare 6, som låter eleverna prova isvak, vilket det heller inget som står om i kunskapskravet. Det står likaså ingenting om vattentramp, dykning eller andra bollekar och sporter i vattnet eller att hämta docka från botten som två av lärarna gör (Skolverket, 2011b). De utför olika undervisning på realiseringsarenan, kanske för att formuleringsarena inte är så tydlig och då gör lärarna egna tolkningar om vad de anser som viktiga. Det nämns även i

kommentarmaterialet att det är livräddning vid land, vattnet är inget kunskapskrav ändå bedriver alla 6 lärare livräddningsundervisning i vattnet (Skolverket, 2011a).

Livräddningen bedriver alla sex lärarna själva, men de tolkar in olika saker i undervisningen och lägger olika mycket tid på detta. Eleverna får olika kunskaper med sig vad gäller livräddning som gör att klassificeringen blir ojämn. Varken stark eller svag skulle jag säga. Lärarnas tolkning av att livräddning är viktigt stärks av internationella studierna från Belgien och Norge vilka visar vikten av vattensäkerhet, att simningen ska utgå från detta, kanske ska man som i Belgien införa en ny kursplan med ett större fokus på vattensäkerhet (Roelandt, 2019, Stallman et al. 2008).

Bedömning

Det alla lärare i studien uttrycker är att de i sin bedömning även lägger in simningen i ett annat kunskapskrav som har med rörelse att göra. Sebelius studie (2018) visar också att lärare ibland lägger in sina egna bedömningar och gör lektionsupplägg som inte överensstämmer med kursplanen.

Lärare 4:

Du kan simma check på den men sen får man tänka in i andra kunskapskrav då hur bra simmar man och hur bra gör man de olika övningarna.

Lärare 1:

En variant är ju att koppla ihop det med flera kunskapskrav, kunskapskravet för rörelse med komplexa rörelser, fjärilsim är ju en ganska komplex rörelse om man då kopplar ihop dem då blir det enklare att motivera för dem som redan har visat dem har kunnat genom alla år.

Lärare 2:

När det gäller bedömning, här tittar jag på teknik hur ser det ut hur tar du dig an simningen och då lägger jag in det i kunskapskravet som heter elever kan delta i olika idrotter och rörelser då tänker jag att det passar bättre in där.

Simningens klassificering blir här inte så stark, det ser olika ut från skola till skola hur man hanterar simningen. Lärarna har inte total kontroll och kunskap om hur undervisningen sker eftersom många beskriver att de inte alltid följer med till badhuset när simundervisningen sker. Likvärdigheten i bedömningen kan bli väldigt varierande eftersom man ibland till viss del lämnar över bedömningen till en extern aktör.

Bedömningen kan bli tvådelad, man bedömer om eleverna kan simma 200 meter varav 50 meter ryggsim samtidigt som man sätter in simningen i ett annat kunskapskrav med rörelse. Bedömning sker inte enbart när de ska simma distansen utan även under livräddningsdelen, en bedömning sker hela tiden enligt vissa av de intervjuade lärarna. Realiseringsarenan blir att lärarna tolkar in sina egna bedömningar om hur ett korrekt rörelsemönster ska se ut och vad bra vattenläge är. Transformeringsarenan blir även olika eftersom lärarna bedriver simundervisningen på olika sätt och lägger in olika delar, den största delen av de intervjuade bedriver inte någon simundervisning själva. Att föreningslivet har stor delaktighet i många av skolornas simundervisning kan ge ämnet en svagare klassifikation (jfr Ekberg, 2009).

Detta gör att simningens klassifikation blir otydlig, vilken sida ska simningen stå på? Eftersom det är det enda målet, där man enbart kan få betyget E, så är målet mera utformat som en samhällsnytta och en färdighet enligt mig. Men som lärare 6 uttrycker, det är när man bryter ner ämnesinnehållet och skapar eget det är då man tappar likvärdigheten. Medan lärare 4 vill se en förändring med: ”Men fylla ut innehållet mera, eftersom det är ett kunskapskrav. Väldigt lätt att få ett A” Lärare 1 uttrycker ”Så på sätt får det kanske formuleras, kan med enkel teknik simma” (..) ”kan med relativt god teknik utföra olika aktiviteter i vatten, (...)” Det kan vara att det ska ske ett dyk i från kanten.” Detta visar att lärarna vill ha målen för simundervisningen på olika sätt. Det visar även på olika perspektiv att se på simning inom idrottsundervisningen. Samt det nära fältet mellan tävlingssimning och samhällsnytta. Lärare 4 vill göra det mera mätbart medan lärare 6 tror att man tappar likvärdigheten när man bryter ner innehållet. Lärare 4:s svar angående att det är lätt att få ett A, kan enligt min egen reflektion bero på att hen jobbar på en skola i ett bra socioekonomiskt område. Frågan jag då ställer mig är hur stor skillnad är det mellan betyg inom simning beroende på vilken skola man går på och vad man som elev jämförs mot. Samtidigt som lärare 1 som jobbar i ett lite mindre gynnsamt socioekonomiskt område är inne på samma sak att man skulle kunna utveckla kunskapskravet, det skulle för läraren bli roligare att jobba med och eleverna som är duktiga i simning nog skulle tycka att detta var roligare. Hen menar att det är viktigt att låta eleverna få briljera och känna sig duktiga. Lärare 6 ”ska vi bedöma samhällsnyttan av aktiviteterna vi gör eller ska det vara tävlingsrelaterat.” Wiker (2017) tar i sin avhandling upp frågan om allt inom idrott och hälsa ska bedömas? Eleverna i hennes studie hade förslag att i idrott och hälsa skulle man få betyg för olika delar,

eftersom det var svårt att vara duktig på allt.

Progression och nivåanpassning inom simning och livräddning

Jag ville undersöka lärarnas åsikter om de ville genomföra sim-och livräddningsundervisningen på ett annat sätt. De svar jag fick var att fyra av lärarna ansåg att simningen och livräddningen kunde bli tydligare vad gällde innehåll: Fem av dem kunde tänka sig en längre sträcka och att ha samma betygssystem som i det andra innehållet inom idrott och hälsa. De två lärarna som jobbade i de socioekonomiska något bättre områdena menade att en längre sträcka kan de absolut tänka sig, lärare 5 uttrycker att i årskurs 7 lägger hen in en längre distans redan vid första undervisningstillfället, hen låter de som kan få simma 500 meter. Eftersom progression saknas avseende simning från årskurs 6 till 9, så vill fem av lärarna i studien se en nivåanpassning. Nedan följer några uttalande från lärare som visar på om man vill utforma undervisningen på något annat sätt och vilket sätt.

Lärare 4:

En längre sträcka, kanske att det ska finnas en ramtid, vad är rimligt för jag tänker att nu, när ska man bedöma orientering det är ju inte på tid men då har vi satt en ramtid inom tiden. Likadant här att du ska kunna simma en sträcka på 500 meter inom en på en viss tid, för det är tecken på att du har en god kondition.

Lärare 6 uttrycker att distansen är inte är det viktigaste, men att det skulle kunna vara av intresse att addera andra moment till sim-och livräddningen. Fyra uttrycker tydligt att de skulle vilja se en progression och nivåanpassning inom livräddningen. Lärare 4: ”I 7:an gör man det här i 8:an det här och 9:an också, en progression vad det är det man ska klara av, det är väl inte fel.” Vidare reflekterar, lärare 3: ”Kan förstå om det behövs en större tydlighet på grundskolan.” Lärare 4 skulle tycka det var positivt om det fanns mer hjälpmedel t.ex. material från Svenska Simförbundet eller Svenska Livräddningssällskapet med förslag på övningar och hur olika moment ska tränas inom livräddning och simning, det skulle också kunna vara till hjälp för att få en progression inom undervisningen. Lärare 3: ”Ska man tänka om kraven helt och hållet. Det står att eleven ska vara simkunnig, kan vi på skolan utmana eleverna på något sätt, 200 meter är helt orimligt för en del elever.” Här är en annan synvinkel, kraven behöver kanske individanpassas eller skapar det bara en större olikhet och gör det mer komplicerat. Kraepelien-Strid (2006) undersökte simundervisningen och livräddningen i årskurs 9,

hon menade att man måste ha mätbara krav på simundervisningen och livräddningen om samhället kräver simkunniga människor. Lärare 1 ”det finns en motstridighet från både elever och föräldrar där man tycker att det blir lite konstigt för varför ska jag visa det flera gånger att jag redan kan det som jag kunde i årskurs 6”. Detta visar på att ämnets klassificering är svag, eftersom att det är samma simdistans i årskurserna. Det blir upp till lärarna på realiseringsarenan att förmedla hur man tränar målet annorlunda i årskurs 7-9 jämfört med årskurs 4-6. Samt att motivera och prata om betydelsen av målet för eleverna. Men å andra sidan, som Sebelius (2019) tar upp, leder tydligare kunskapskriterier och en tydligare kursplan inte till att minska lärarnas handlingsfrihet när de ska göra sina lektionsupplägg.

Simning sett ur en läroplansdiskussion

Det var intressant att ventilera och se hur lärarna såg på simningen ur en läroplansdiskussion, men även vad de tyckte om kursplanen i idrott och hälsa. Lärare 1: ”Många skolledare som ser det som ett ämne där man praktiskt arbetar utan nått egentligt syfte men det är ett kunskapsämne”. Detta bekräftar även tidigare forskning genom Ekbergs doktorsavhandling (2009) att idrottsämnet blir oftast klassat som praktiskt när det i dag är ett teoretiskt ämne också. Även Skolinspektionen (2010) visade att ämnet ses av många lärare som ett praktiskt ämne när det är ett kunskapsämne. Hur man ser på läroplanen varierar mellan lärarna i den här studien. Lärare 4 menar att förutom simningen behöver det inte styras så mycket, hen vill ha friheten att anpassa till grupp och område. Lärare 1 menar att ska det ske någon revidering måste det ske i samråd med kommuner och lärare. Lärare 1 hade gärna sett en ”uppfräschning av ens livräddnings-och simkunskaper.” Lärare 5 anser att det kollegiala arbetet är viktigt för att hela tiden uppdatera sig och revidera sina kunskaper. Vidare uttrycker lärare 4: ”Det känns inte som det i övrigt behöver styras så mycket mer.” Lärare 4 uttrycker att det är skönt att ha möjligheten att anpassa sig efter grupp och områden man jobbar i. Lärare 2: ”Tycker inte om när det står för mycket det här ska du göra, tycker att centralt innehåll räcker då kan man utgå från det.” Resultat som framkom i avhandlingen från Parding (2007) visar att lärarna har olika önskemål och synpunkter på hur kursplanerna ska se ut, vilket också överensstämmer med resultatet från min studie.

Sammanfattning

Resultatet visar att det finns olikheter i hur idrottslärare bedriver simundervisning för grundskolans högstadium. Två lärare i studien bedriver nästan all sin simundervisning själva, medan de övriga fyra enbart kontrollerar simkunnighet. För dem som behöver träna mer tar skolan hjälp av simklubbar eller andra aktörer. Livräddningen bedriver alla idrottslärare själva, men där varierar antal gånger och innehåll. Alla lärare bedömer eleverna på kunskapskravet inom simning men de skulle gärna se en längre simdistans, eftersom att fem av lärarna anser att 200 meter inte är en tillräcklig lång sträcka. Fyra lärare skulle även vilja ha en annan progression och nivåanpassning inom livräddningen, en större tydlighet om vilka moment som ska ingå samt att det är en progression mellan årskurserna. Lärare 4 nämner att hen gärna velat ha en lektionsbank som hjälpmedel. Enligt mig ställer resultatet frågan om huruvida simundervisningen ska ligga på lärarnas ansvar, eftersom många inte bedriver någon egentlig simundervisning själva?

Slutsats och diskussion

Syftet med examensarbetet är att undersöka hur lärare i ämnet idrott och hälsa bedriver sim-och livräddningsundervisning. Vidare är syftet att undersöka hur lärare ställer sig till en tydligare progression och nivåanpassning inom simning och livräddning för grundskolans årskurs 7-9.

Frågeställningarna var följande:

1. Vilka moment undervisar lärare i idrott-och hälsa om inom simning och livräddning för årskurs 7-9?
2. Hur skulle en tydligare progression och nivåanpassning för årskurserna 7-9 påverka sim-och livräddningsundervisningen i skolan för lärarna?

Simning

Intervjuerna visar att simningen inom kursplanen för idrott och hälsa kan tolkas på många olika sätt. Lärarna är väl medvetna om kunskapskraven och det centrala innehållet. Men när man tittar på transformeringsarenan avseende vad lärarna vill ha som kunskap, ser det olika ut. Lärarnas egna erfarenheter av simning spelar här en avgörande roll. Ingen lärare uttrycker tydligt hur de tränar teknik för simsätten crawl, ryggsim och fjärl, lärare 1 och 2 nämner att det blir så att man kan få prova dessa simsätt, när man har klarat av simkravet. Fjärlsim anses som ett svårt simsätt och alla lärarna uttrycker att det är det är överkurs, dock nämner lärare 1 att hen ibland kan använda sig av det för att se komplexa rörelser men då i ett annat kunskapskrav. Fyra bedriver ingen egentlig simundervisning själva, de utför en kontroll och bedömer då om eleven är godkänd eller ej. De elever som inte klarar det får simma extra med hjälp av externa resurser. Endast två av lärarna bedriver egen simundervisning. Kraepelien-Strid (2006) nämner att simundervisning i högstadiet vanligast sker en till tre gånger per läsår. Detta ligger i linje med mina resultat, simundervisningen idag utgör enligt mig inte någon stor del av idrottsundervisningen, trots att det kan anses som en livsnödvändig kunskap. Skolverkets kommentarmaterial (2011a) anger dock inte hur stor del av undervisningen i idrott -och hälsa som ska ägnas åt simning och livräddning. Detta kan man reflektera kring: ska det finnas givna ramar för olika delar inom

idrottsundervisningen, skulle det stärka ämnets klassifikation? En avgörande faktor enligt intervjuerna är tillgänglighet till badhus, ytterligare en aspekt är kostnader som resor till simhallar medför. De skolor som har närhet till simhall, bedriver enligt min studie den mest omfattande undervisningen och förhåller sig också tydligast till kursplanen. Det är alltså inte bara lärarens tolkning av transformeringsarenan utan även skolans placering och andra förutsättningar som påverkar simundervisningen.

Andra aktörer

Resultatet visar att fyra stycken lärare tar hjälp av externa personer, jag anser att det då finns risk för att likvärdigheten kan minska. De här fyra lärarna har inte en tydlig uppfattning om vilka simsätt eleverna tränade, hos föreningar eller andra aktörer. De följde heller inte alltid med de elever som behövde extra träning, till badhuset. Att ta hjälp av externa personer, som ska göra en bedömning, gör att ämnets klassificering enligt mig kan bli svagare. Linde (2012) och Bernstein (2000) menar med begreppen klassifikation och inramning att för ämnen med svag klassifikation och otydlig inramning uppkommer skillnader i hur lärarna tolkar och utför undervisning, det påverkar både transformerings- och realiseringsarenan. Är man säker på att alla bedömer lika? Jag förstår samtidigt att det är svårt för idrottslärarna att hinna med att vara tillgängliga vid alla extra undervisningstillfällen. Enligt mig kanske den likvärdiga bedömningen försvinner när idrottslärarna lämnar över bedömningen till någon annan, samt att ämneskunskaperna är bristande eftersom tolkningen för simning och livräddning är stor. I kommentarmaterialet står, att det är lärarnas ansvar att planera simundervisningen (Skolverket, 2011a). Det är värt att reflektera över vad som avses med planering, räcker det med att man anlitar en extern resurs och låter den göra detaljplanering och se till att alla delar och krav uppfylls, eller är det så att det egentligen är varje lärares ansvar att göra tydliga planeringar som sedan lämnas över till den externa parten. Lärare 1 berättade att hen diskuterade bedömning med den person som utförde undervisningen. Ingen av de andra nämnde något sådant, inte någon av lärarna pratade om att de var delaktiga i lektionsplaneringen av simundervisningen, det låg helt på de andra aktörernas lott. Ska verkligen simundervisningen ligga på idrottslärarens ansvar? Eftersom att en så stor andel lärare uttrycker att de tar hjälp av andra. En variant skulle kunna vara att idrottslärare och extern resurs tillsammans planerade simundervisningen, men frågan är om detta skulle göra det tydligare och om

det verkligen skulle vara genomförbart på realiseringsarenan, men jag anser att det skulle vara av intresse att undersöka detta vidare.

Att ha en internationell definition av simkunskaper anser jag skulle underlätta för alla, och skapa samsyn och större tydlighet för alla inblandade. Detta skulle även stärka realiseringsarenan. Som min tidigare studie (Grönlund, 2019) nämnt finns det olika definitioner på sträckan i olika länder vilket visas i Norges och Danmarks kursplaner (Børne- og Undervisningsministeriet 2019; Utdanningsdirektoratet, 2015). Samtidigt som man aldrig kommer komma ifrån att eleverna har olika förkunskaper när de kommer från årskurs 6. Men som lärare 6 uttryckte det ”jag tror inte man ska fastna på distansen, men lägga till saker”.

Livräddning

Det som tydligast framkom i intervjuerna var att alla lärare bedrev undervisning om livräddning, men att utförandet skiljde sig mycket åt mellan dem. Alla tolkade in olika kunskaper som var viktiga, baserat på vad man själv tyckte var viktigt samt hur mycket tid man hade. De två lärare som hade nära tillgång till badhus bedrev mer omfattande livräddningsundervisning. Det var många olika moment som gick igenom och det var olika vilka delar de olika lärarna fokuserade på. De viktigaste momenten för samtliga var hjärt-och lungräddning och att lära sig att kasta livboj. Lärare 6 anordnade så att de elever som ville fick prova att ta sig upp ur isvak. Enligt Lgr1 ska eleverna i årskurs 9 ”kunna hantera nödsituationer vid olika årstider och kunna använda hjälpredskap” (Skolverket, 2011b, kapitel 4, stycke 3).

Intressant är att lärarna i min studie utformar egna progressioner för livräddning samt att undervisning om livräddningsmomentet varierar mycket mellan de olika lärarna. Det framkom tydligt att lärarna delade upp simning och livräddning i två olika delar och att de hade större fokus och mer egen kontroll på livräddningsdelen. Stallman et al. (2008) anser att livräddning och simning är nära kopplade till varandra och att båda är viktiga för att förhindra drunkningsolyckor, kanske behöver man jobba mer med helheten i skolan. I till exempel den norska kursplanen är simning och livräddning delar av samma kunskapstest (Utdanningsdirektoratet, 2015). I Belgien och i Norge har man mera fokuserat på vattensäkerheten, simdistansen är inte lika mycket i fokus. En intressant

aspekt vore att titta på hur man kan utveckla kursplanens mål för simning och livräddning i Sverige, kanske att se dem som två delar av en helhet. Kanske ska man som i Belgien tänka om hur man kan anpassa miljön på bästa sätt för sim- och livräddningsundervisning (Roelandt, 2019, Stallman et al. 2008).

Progression och nivåanpassning inom simning och livräddning

Fyra av de intervjuade lärarna var positiva till en progression eller nivåanpassning för livräddning. Från fyra av lärarna framkom att man ville ha större tydlighet angående vilka moment som ska ingå i livräddningen. Lärare 4 föreslog och att det skulle kunna finnas en kunskapsbank exempelvis från Svenska Simförbundet eller Svenska Livräddningssällskapet som innehöll övningar hur livräddning kan tränas på olika nivåer. Stallman et al. (2008) anser att 200 meter inte är en tillräcklig sträcka för att säkra simkunnighet och i min studie anser ju också flera av lärarna att sträckan som ska simmas skulle vara längre. Simningen i skolan balanserar mellan två världar med tävlingsidrottens värld kontra samhällsnyttan. Frågan är vilken kunskap vi vill ge eleverna med simning. För de andra idrotterna i kursplanen blir eleverna betygsatta på hur bra de kan utföra olika komplexa rörelser till exempel (Skolverket, 2011b). Men inom orientering ska vi inte bedöma en elev på hur snabbt den springer banan, det står inget om någon tid där. Men i dans och orientering har du en fördel om du tränar de idrotterna på fritiden eftersom du då blir bättre i dem. Bedömningen idag inom idrott och hälsa är inte mätbar, man ger inte olika betyg i hur snabbt man springer. Simningen bedöms enbart som godkänd eller icke-godkänd till skillnad från övriga delar inom idrottsämnet och det kan därför bli som lite en egen del.

Kanske idrottsämnets klassificering skulle bli starkare om alla bara kunde få E eller F i alla kunskapskrav inom idrottsämnet. Eller ska man överhuvudtaget ha betyg för idrott- och hälsa, vilket även Wiker (2017) problematiserar i sin studie. Tre stycken av lärarna som jag intervjuade var positiva till att ha en bedömning med en skala från A-F, på liknande sätt som för övriga delar av idrottsämnet. Här styr tanken att ett betygssystem gör att elever blir motiverade att fortsätta och utvecklas. Enligt Wiker (2017) vill eleverna även ha nytta av ämnet. Enligt mig kan man fundera över om de får mer nytta av ämnet om det blir en tydligare rangordning efter hur bra de kan simma. Detta är en

intressant frågeställning, en viktig del är att ge eleverna ett brett hälsoperspektiv i ämnet idrott-och hälsa (Skolverket, 2011b).

Kunskapskravet rörelse

Det intressanta är att lärarna ofta gör ytterligare en bedömning när de kontrollerar sim- och livräddningskunskaperna. Fem av lärarna bedömde även kunskapskravet för rörelse i samband med detta. Lärare 6 säger följande: ”Allt jag ser eleverna genomföra ska kunna vägas in i det här rörelsemomentet det första kunskapskravet vi jobbar med. Har jag en fantastisk simmare så väger jag absolut in det.” Är det korrekt att ta in kunskapskravet för rörelse även i simning, kommentarmaterialet från Skolverket (2011a) nämner inget om detta. Är eleverna medvetna om att de blir bedömda även i ett annat kunskapskrav när de utför sim- och livräddningsmomenten? En annan reflektion är om även de externa resurser som används gör en bedömning av kunskapskravet för rörelse.

Simning som träningsform

Vilken kunskap eleverna ska få med sig var lärarna i intervjuerna inte så tydliga med, de uttryckte att simning och livräddning var viktigt men inte tydligt på vilket sätt. Lärare 4 tog som tidigare nämnt upp vikten av simning som träningsform, som jag tänker kan skapa en nytta senare i livet, att förstå att simning är en träningsform och inte bara kunskap som behövs ur säkerhetssynpunkt. Detta visar även tidigare forskning genom Sebelius (2018) studie att många lärare var tysta på frågan om vilken kunskap eleverna skulle få med sig. Om simningen i skolan mera skulle likna tävlingsidrotten, med olika betyg och tider för dessa betyg, skulle det bli mera mätbart. Ämnets klassificering och inramning skulle då stärkas och mer likna ämnen som matematik, det skulle finnas tydligare ramar och regler. Vill man detta eller ska simningen enbart vara en kunskap som behövs ur säkerhetssynpunkt vilket kanske är den viktigaste aspekten inom skolidrotten och i samhället som helhet? Simningen i skolan kan bli influerad av tävlingsidrotten om man tar hjälp av simklubbar, eftersom de kan titta på andra saker än vad de egentligen ska bedöma enligt kunskapskraven, de kanske automatiskt inte godkänner någon för att hen inte har rätt teknik. Här finns en tydlig möjlighet för olika tolkningar eftersom de som bedömer kan ha annan bakgrund jämfört med idrottsläraren.

En parallell kan dras till andra delar av idrottsämnet där man inte uttalat bedömer teknik, det man bedömer är hur väl personen kan utföra en komplex rörelse, vilket jag anser tangerar bedömning av teknik. Externa aktörer har oftast en god kunskap om simning och kan därför vara ett mycket värdefullt komplement. Detta skapar en dualism mellan de olika världarna skolans värld kontra föreningsidrottens värld. Enligt mig gör ingen annan del inom idrott och hälsa detta. Formuleringsarenan blir här viktig beroende på hur Skolverket (2011b) väljer att framhäva simningen.

En tydligare läroplan?

Det råder olika åsikter om man ville se en tydligare läroplan. En av lärarna tyckte att det var bra som det var nu, medan tre tyckte att simningen kunde bli tydligare. En lärare menade att hen bara ville ha centralt innehåll att jobba utifrån. En annan att friheten i kursplanen gjorde att man kunde anpassa till vilket område man jobbade i. Lärare 6 om läroplanen: ”Diffust och otydlig” (...) ”Fortfarande mycket tolkningar.” Menar vidare att det är när folk börjar bryta ner läroplanerna det är då lärarna börjar konstruera lite eget och tappar likvärdigheten. Ovanstående visar hur olika lärarna vill ha de på formuleringsarenan. Det man även ska tänka på är att de intervjuade är erfarna lärare som har jobbat från 7 år till 30 år. Om jag hade intervjuat nyexaminerade hade de kanske sett på saken annorlunda. Eventuellt hade de undervisat mer likvärdigt och även undervisat om olika simsätt men detta är enbart spekulationer eftersom jag inte hade möjlighet att få svar från lärare med nyare utbildning. Sebelius (2018) menar att en striktare och mer regelstyrd kursplan kunde ge likvärdigare tolkningar än dagens Lgr11. Studien har visat hur lärarna bedriver sin sim-och livräddningsundervisning Även svaret på frågeställningen om lärare vill se en annan progression och nivåanpassning inom simning och livräddning där det framkom att många ville se en förändring, utifrån intervjuerna framkom det många intressanta tankar och idéer om detta.

Metodval

Att jag använde mig av kvalitativa intervjuer gjorde att jag fick en djupare insyn i lärarnas tankar och idéer om sim-och livräddningsundervisningen. Det svåra med kvalitativ forskning är att få validitet att vara så trovärdig och konkret som möjlig (Trost, 2014). Trovärdighet upplevde jag att jag uppnådde eftersom jag inte försökte

tolka in något i svaren från de som intervjuades, men det är ju enbart min egen uppfattning och det är komplicerat att vara objektiv inför sin egen insats. I intervjuerna försökte jag att inte identifiera mig med personerna som jag intervjuade för att inte tappa bort syftet med undersökningen (Bryman, 2018). Jag ville att lärarna i intervjuerna skulle känna sig tillfreds med hur jag framställde deras information. Om jag skulle ha gjort en kvantitativ undersökning skulle jag ha fått fram ett mera statistiskt mätbart resultat. Men genom att jag gjorde en kvalitativ undersökning fick jag fram tolkningar och nyanser jag inte hade fått fram annars. Jag fick fram ett bra och brett material där jag gjorde en djup analys, vilket jag inte fått fram med kvantitativ forskning. Jag har hela tiden varit medveten om att inte agera i min roll som simtränare. Jag hade stor hjälp av Lindes (2012) olika arenor för att kategorisera och dra slutsatser utifrån lärarnas svar. Klassificeringsbegreppet användes för att se simningens roll inom skolan och även inom ämnet idrott- och hälsa. Jag har som Bryman (2018) fokuserat på att se hur resultatet överensstämmer med teorin, inte hur det stämmer överens med populationen totalt sett.

Slutord

Sim och livräddningsundervisningen bedrivs på olika sätt beroende på lärare. Alla idrottslärarna kontrollerade simkunnigheten och de elever som inte uppfyllde kravet fick oftast hjälp med simundervisningen av externa resurser. Livräddningsundervisningen bedrev samtliga sex lärare utan några andra aktörer inblandade. Innehållet i livräddningsmaterialet skiljer sig åt mellan lärarna. Konsekvenserna är att eleverna får med sig olika kunskaper och färdigheter ut i livet. Kanske måste kursplanen trycka mera på livräddningen och visa tydligare vad som ska ingå. Flertalet av lärarna i studien vill se en progression och nivåanpassning för årskurs 7-9 inom sim-livräddning.

Vidare forskning inom detta skulle kunna vara att göra en så kallad learning study, att ta fram ett material med lektioner inom livräddning och simning och sedan prova det på ett antal skolor och lärare och se hur resultatet blev och om likvärdigheten stärktes. Det vore vidare intressant att se det utifrån föreningslivets perspektiv och att intervjua dem som bedriver den största delen av simundervisningen för icke-simkunniga elever på högstadiet. Hur gör de bedömningen, har de fått någon utbildning om vad de ska lära ut och om vad som ingår i kunskapsmålen? Även skulle det vara intressant att undersöka

om lärare och exempelvis simklubbar skulle kunna arbeta tillsammans avseende planering och undervisning av simning och livräddning.

Förhoppningsvis kan resultatet av den här studien vara till nytta för idrottslärare, utbildare inom lärarutbildningen, studenter och andra aktörer inom sim- och livräddning. Examensarbetet har gett mig en inblick i hur sim- och livräddningsundervisning på högstadiet bedrivs och vilka möjligheter och utmaningar som finns, vilket kommer hjälpa mig i min framtida lärarprofession. Simningen skapar ofta många frågor inom skolans värld, vilket mitt examensarbete befäst.

Min önskan är att detta arbete ska leda till vidare diskussioner om sim-och livräddningsundervisningen i skolan, för att på så sätt öka likvärdigheten, så att vi snart hamnar på samma vatten.

Referenser

Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. (Upplaga 2). Stockholm: Liber.

Bernstein, B. (2000[1996]). *Pedagogy, symbolic control and identity: theory, research, critique*. (Rev. ed). Lanham, Md.: Rowman & Littlefield Publishers.

Braun, V., Clarke, V. (2019) Reflecting on reflexive thematic analysis, *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11:4, 589-597, DOI: 10.1080/2159676X.2019.1628806

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (Upplaga 3). Stockholm: Liber.

Børne- og Undervisningsministeriet. (2019). *AquaSafe – Livredning i folkeskolen*. Hämtad 2020-01-02 från <https://emu.dk/grundskole/idraet/alsidig-idraetudovelse/aquasafe-livredning-i-folkeskolen>

Datainspektionen. (2019). *Dataskyddsförordningen (GDPR)*. Hämtad från <https://www.datainspektionen.se/lagar--regler/dataskyddsförordningen/>

Ekberg, J. (2009). *Mellan fysisk bildning och aktivering: en studie av ämnet idrott och hälsa i skolår 9*. (Doktorsavhandling, Malmö Studies in Educational Sciences: Doctoral Dissertation Series;46). Malmö: Malmö Högskola. Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2043/8166>

Englund, T., Forsberg, E. & Sundberg, D. (2012). *Vad räknas som kunskap?: läroplansteoretiska utsikter och inblickar i lärarutbildning och skola*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Gilla Vatten. (2020). *Om metodiken Brainswim*. Hämtad 2020-01-14 från <https://www.gillavatten.se/om-brainswim/>

Grönlund, L. (2019). *På okänt vatten? Skapar kursplanen i simning, för årskurs 7-9, tydlighet för lärare i idrott och hälsa?* (Litteraturoversikt). Malmö: Lärande och samhälle, Malmö Universitet. Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2043/27783>

Kjær Jensen, M. (1995). *Kvalitativa metoder för samhälls- och beteendevetare*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Kraepelien- Strid, E. (2006). *Simma eller försvinna: En studie av läroplaner samt elevers och lärares uppfattningar om simkunnighet och behovet av att kunna simma*. Stockholm: Institutionen för samhälle, kultur och lärande, Lärarhögskolan i Stockholm. Tillgänglig: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:126723/FULLTEXT01.pdf>

Kraepelien-Strid, E. (2010). *Didaktiskt hjälpmedel i GIH:s simundervisning [Elektronisk resurs]: Lärarstudenter GIH 2008 delrapport 3: 2009*. Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan, GIH.

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Larsson, Håkan (2016). *Idrott och hälsa – igår, idag, imorgon*. Stockholm: Liber.

Linde, G. (2012). *Det ska ni veta!: en introduktion till läroplansteori!*. (3., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur

Lynch, T. J. (2015). Australian Curriculum Reform: Treading Water Carefully?. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 9 (2), 201-213. doi: 10.25035/ijare.09.02.10

Miller, J., Wilson-Gahan, S., & Garrett, R. (2018). *Health and Physical Education: Preparing Educators for the Future*. Cambridge: Cambridge Press

Parding, K. (2007). *Upper secondary teachers' creation of discretionary power - the tension between profession and organization*. Luleå: Luleå University of Technology, Department of Human Work Sciences, Division of Industrial Production

Quennerstedt, M. (2006). *Att lära sig hälsa*. (Doktorsavhandling, Örebro Studies in Education 15) Örebro: Örebro Universitet. Tillgänglig: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:136837/FULLTEXT01.pdf>

Roelandt, F. (2019) From Treading Water to Swimming Uphill: A Comprehensive and Innovative Assessment Program for Teaching Swimming in Belgian Primary Schools. *International Journal of Aquatic Research and Education*: Vol. 11 : No. 4 , Article 3. DOI: 10.25035/ijare.11.04.04 Tillgänglig: <https://scholarworks.bgsu.edu/ijare/vol11/iss4/3>

Sebelius, S. (2018). *Att var idrottslärare, om de själva får berätta*. Malmö: Malmö Universitet Hämtad 2019-11-05 från https://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/25744/2043_25744_Sebelius%20muep.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Sjödin, C. (2016). *Simläroboken*. (3. uppl.) Stockholm: SISU idrottsböcker.

Skolinspektionen (2010). *Mycket idrott och lite hälsa. Skolinspektionens rapport från den flygande tillsynen i idrott och hälsa* . Hämtad 2019-12-01 från <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Flygande-inspektion/Mycket-idrott-och-lite-halsa/>

Skolverket (2011a). *Kommentarmaterial till kursplanen i idrott och hälsa*. Hämtad 2020-01-02 från <https://www.skolverket.se/publikationer?id=2589>

Skolverket (2011b). *Läroplan och kursplaner för grundskolan*. Hämtad 2019-12-15 från <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan>

Skolverket. (2011c). *Simning i skolan*. Hämtad 2019- 12- 09 från <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/simning-i-skolan>

Skolverket (2019a). *PISA 2018 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap*. Hämtad 2019-12-20 från <https://www.skolverket.se/publikationer?id=5347>

Skolverket. (2019b). *Så arbetar vi med att revidera kurs- och ämnesplanerna*. Hämtad 2019- 11-04 från <https://www.skolverket.se/om-oss/var-verksamhet/skolverkets-prioriterade-omraden/sa-arbetar-vi-med-att-revidera-kurs--och-amnesplanerna>

Skolöverstyrelsen (1969). *Läroplan för grundskolan.: Allmän del*. Stockholm: Svenska utbildningsförlaget Liber AB.

Skolöverstyrelsen (1969). *Läroplan för grundskolan.: Supplement gymnastik*. Stockholm: Svenska utbildningsförlaget Liber AB.

Skolöverstyrelsen (1980). *Läroplan för grundskolan, Lgr 80 Allmän del : mål och riktlinjer : kursplaner : timplaner*. Stockholm: Allmänna Förlaget.

Stallman, R. K.; Junge, M. & Blixt, T. (2008). The Teaching of Swimming Based on a Model Derived from the Causes of Drowning, *International Journal of Aquatic Research and Education*: Vol. 2 : No. 4 , Article 11. DOI: 10.25035/ijare.02.04.11
Tillgänglig: <https://scholarworks.bgsu.edu/ijare/vol2/iss4/11>

Svenska Livräddningssällskapet. (2017). *Svenska Livräddningssällskapets tolkning av simning och livräddning i Lgr11*. Hämtad 2018-12-04 från <https://svenskalivraddningssallskapet.se/media/1170/sls-tolkning-av-lgr-11.pdf>

Svenska Livräddningssällskapet. (2018). *Simskola barn*. Hämtad 2019-01-02 från <https://svenskalivraddningssallskapet.se/simkunnighet>

Svenska Livräddningssällskapet. (2019). *Drunkningsstatistik*. Hämtad 2019-01-02 från <https://svenskalivraddningssallskapet.se/sakerhet/drunkningsstatistik>

Svenska Simförbundet. (2016). *Svenska simförbundets förtydligande av simning i ämnet "idrott och hälsa" i Lgr 11*. Hämtad 2019-12-04 från

<http://www.svensksimidrott.se/globalassets/svenska-simforbundet-simkunnighet/dokument/fortydligande-av-simning-i-lgr11.pdf>

Trost, J. (2014). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

Utdanningsdirektoratet (2015) *Svømme- og livredningsopplæring*. Hämtad 2020-01-02

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/veiledning-til-lp/svomme-og-livredningsopplaring/>

Utdanningsdirektoratet. (2017). *Svømme- og livredningsopplæring*. Hämtad 2020-02-06 från <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/veiledning-til-lp/svomme-og-livredningsopplaring/om-svomme-og-livredningsopplaring-i-skolen/mal-og-progresjon-i-opplaringen/>

Utbildningsdepartementet. (1994). *Kursplaner för Grundskolan*.

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Hämtad 2019-12-03 från

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html>

Wiker, M. (2017). *"Det är live liksom": elevers perspektiv på villkor och utmaningar i Idrott och hälsa*. Diss. Karlstad : Karlstads universitet, 2017. Karlstad.

Bilaga 1

Hej!

Mitt namn är Lisa Grönlund och jag studerar till ämneslärare på Malmö Universitet, med inriktning 7-9 med ämnena Idrott och hälsa, Religion och Geografi. Jag håller just nu på med att skriva mitt examensarbete på 15 hp inom Idrott och hälsa.

Mitt syfte med studien är att jag ska undersöka lärares syn på simundervisning utifrån hur den bedrivs men även hur man ser på kunskapskraven som helhet. Med frågor som berör om det skulle vara en tydligare progression mellan årskurserna och skulle man vilja ha ett tydligare lektionsupplägg för att säkerhetsställa en likvärdighet med simundervisningen?

Jag utgår från ett lärarperspektiv där lärarens tankar är i fokus. Jag kommer använda mig av interjuver som metod och undrar därför om du skulle vilja vara en del av studien. Intervjun kommer vara i ca 45 min, och följa reglerna för GDPR.

Jag följer även de etiska forskningsprinciperna som gör att du kommer anonymiseras i studien och även skolan du jobbar på. Är det av intresse att få del av studien efter den är klar är det bara av glädje om någon vill ta del av den. Deltagandet är frivilligt och du kan när som helst avbryta utan påtryckningar från den forskningsansvarige.

Med vänlig hälsning Lisa Grönlund

Vid frågor kan ni kontakta mig via mail eller telefon Mail: lisa.gronlund@hotmail.se
Mob: 0705510569

Jag ger mitt samtycke att medverka i studien:

Underskrift: _____

Datum: _____

Bilaga 2

Intervjufrågor, simning

1. Hur länge har du jobbat som lärare?
2. Var utbildade du dig någonstans?
3. Har du några erfarenheter av simning?
4. Vilken undervisning fick du om simning under din lärarutbildning?
5. Hur bedriver du din simundervisning idag?

Gånger?

Kostnad?

Innehåll?

Simskola, föreningar?

Olika simsätt?

Kontroll?

6. Hur tycker du att simkunnigheten är när eleverna kommer från årskurs 6?

På vilket sätt har de med sig kunskaperna?

På vilket sätt har de inte med sig kunskaperna?

7. Hur arbetar du med det centrala innehållet ”olika simsätt i mag- och rygggläge”?

8. Hur bedömer du simkunnigheten? Det vill säga 200 meter varav 50 meter på rygg?

Vilka simsätt simmar de?

Tar du in någon annan bedömning? Teknikkrav?

Distans?

9. Skulle du vilja att målen för kunskapskraven inom simning och livräddning skulle se ut på något annat sätt?

Hur skulle du vilja att målen för simningen såg ut?

Skulle du vilja se en längre sträcka? Teknikfilmer för de olika samsätten?

Exempelvis att Skolverket tar fram lektionsinnehåll där det fanns ramar om vad man skulle bedriva i de olika årskurserna?

10. Hur bedriver du din livräddningsundervisning idag?

Förklara bakgrunden till frågan.

Hur arbetar du med livräddning? Vilka moment går igenom? Hur ser du på livräddningen?

Skulle det behövas en större del i kursplanen för livräddning? Hur arbetar du med Badvett och säkerhet, teori om detta?

Skulle du vilja se en progression och nivåanpassning?

Skulle du vilja se en större tydlighet om vad som skulle ingå i livräddningsundervisningen?

Bogsering? Livboj?

Kast av livboj?

HLR och första hjälpen?

Förlängd armen